

kosci so princa ranili na vratu. Princ Jurij je padel nezavesten na tla. Njegov pribočnik ga je odnesel najpoprej v grad Topola pri Belgradu, odkoder so ga pozneje spravili v Niš.

Tretja črnogorska armada uničena?

London, 6. decembra.

(Uradno.) Reuterjev časnikarski urad poroča iz Petrograda:

Črnogorski kralj Nikita je brzojavil časniku: „Börsenzitung“, da je sedaj tudi tretja črnogorska armada bila na bojišču uničena. Kljub temu hočejo Črnogorci brambo svoje domovine nadaljevati in napadati sovražnikovo deželo. Kralj Nikita je še dostavil, da so sredstva Črnogore že izčrpana in da bi bila sedaj pomoč v denarju in vojnih potrebštinah njegovi deželi zelo dobrodošla.

Mobilizacija Grčije.

Dunaj, dne 6. decembra.

Dunajska „Zeit“ poroča: Grčija s svojo mobilizacijo zelo hit. V Janini je zbranih več kot 30.000 mož. V sredini decembra se bodo vršili „manevri“ grške mornarice.

Nemško-francosko bojišče

Maribor, dne 9. decembra.

Francozi in Angleži se morajo čutiti vendarle slabše, kakor se je po njihovem dosedanem odporu sodilo. Ves svet ve, da je veliko nemških čet odšlo na rusko bojišče. Zato bi bil po splošni sodbi sedaj najugodnejši trenutek, da začnejo, ako sploh kedaj mislijo, z napadi in privedejo borbo do odločive. Toda očitno so za napade preslabi. Čut je se komaj dovolj močne, da v dobro izkopanih strelskih jarkih odbijajo nemške napade. Sedaj se, kakor pravijo poročila, tudi na severnem krilu močno zakopavajo v zemljo, da bodo lažje vzdržali nemški pritisk iz Belgije ven. Sicer pa s cele nemško-francoske bojne črte ni poročila, ki bi bilo večje važnosti. Nemci in Francozi pravijo v svojih poročilih, da so zdaj tu, zdaj zopet tam dosegli majhne uspehe.

Turčija-Rusija-Anglija-Francija.

Maribor, dne 9. decembra.

O bojih, ki jih bijejo Turki s sedanji svojimi sovražniki, prihajajo poročila skoro samo z bojišča na Kavkazu. Kakor je posneti iz turških uradnih poročil, so se tudi na tem bojišču vršili zadnji čas le manjši boji. Turki so prodri do reke Čoroh in Adžar ter so došli v bližino mesta Batum, ki leži ob Črnem morju. Turki so prišli že do 80 km daleč v rusko ozemlje. Ruska armada se polagoma unika. Turki so v perzijski Rusiji dne 6. decembra zavzeli rusko mesto Saučoulak. Perzijska vlada je izjavila, da se bo zadržala strogo nepristranski.

V Egiptu po turških uradnih poročilih zadnji čas ni bilo bojev, pač pa so Turki premagali angleške čete ob reki Tigris v Aziji (med Perzijo in Arabijo).

Nemiri v Tripolitani.

V Tripolitani so se zopet začeli nemiri, ki povzročajo v diplomatskih krogih veliko skrbi. Rimski list „Tribuna“ poroča, da se turška agitacija med arabskim prebivalstvom zelo naglo širi. Italijansko ministrstvo je sklenilo, da povisša število vojaštva v Afriki za 50.000 mož. Toda s tem se brzkone prečca zadeva ne bo rešena.

Portugalska armada pripravljena.

Lizbona, 5. decembra.

Ministrski predsednik Machado je v obeh zbornicah izjavil, da so štiri skupine čet za odpotovanje v Afriko pripravljene. Ob enem se je objavila odredba, da se mobilizira še ena divizija, ki ima biti pripravljena, da odide na katerokoli bojišče. Pravi jo, da bo sedanje ministrstvo kmalu odstopilo in se sestavilo novo iz zastopnikov vseh strank. Seveda so med temi „vsemi strankami“ katoličani zopet izključeni.

Slike iz vojne.

Zanimivi podatki o delovanju velikih nemških topov. Dr. Artur Münzer opisuje delovanje 42centimeterskih topov sledeče:

Na ravnici sta postavljeni 2 topova; ne daleč od njiju leže velikanske krogle. Najprej si ogledam top. Ko smo si ta čudež ogledali na lastne oči, se nam je zdel velikan čisto naraven z ozirom na to,

kar smo o njem slišali. Samo cev, namerjena proti gori, se nam je zdela kakor neprestana nevarnost, ki žuga s smrtjo in uničenjem. Okoli topov se je vrtele nekaj višjih častnikov, ki so imeli z njima opravke. Moštvo je izlagalo strelivo. Tudi nam ponudijo bombaž, s katerim si moramo zavarovati ušesa pred premočnim pokom. Mi stojimo oddaljeni od topov kakih 20 metrov. Naenkrat pride podčastnik in zapove: „Strel“. Neki vojak na topovi plošči vzdigne roko, napetost naraste do svojega vrhunca. „Gotovo“ — „Ogenj!“ Nato se zgodi nekaj za nas nerazumljivega. Iz cevi zleti ogromen plamen, kateremu siedi, kakor da je zrastel v nezmernost, močan pok; kar stoji v bližini, se silno strese, nato žvižganje in piskanje po zraku, in topova cev, iz katere se kadi, se nagne k zemlji.

Napetost počasi preneha. Vse gre po svoji navadi naprej. Čez 12 minut pade strel iz drugega topa. Vedno na novo se pričenja igra z vso resnostjo in čisto mirno gre tukaj usoda po svojem težkem potu. Belgijci so izvedeli za postavljanje topov. Dva s peskom napolnjena vlakla so spustili po tračnicah z največjo hitrostjo, da zapro železnico in preprečijo prevoz streliva. Med tem so poveljništvu nemških predstraž že naznanili prihod teh vlakov, katerim so postavili na pot lesene grede, da so skočili s tračnic in se razbili.

Noč na bojišču.

Ranjenec, ki so ga našli še le naslednjega dne zjutraj, potem ko je obležal prejšnji dan ranjen na bojišču, pripoveduje: Komaj sem prišel v bitko, ko me je že vrzel zračni pritisk neke ruske granate ob tla in sicer tako temeljito, da nisem mogel več vstati. Na jasnem, višnjem nebu sem videl bele oblake, ki se pojavijo vedno po šrapnelskih streljih. Tajinstveno šumenje je donelo po bojišču in levo in desno od mene so padale ruske granate in kroglice, kljub temu, da se je prava bitka vedno bolj oddaljevala iz moje bližine. Globoka modrina neba se je potemnila, sonce je padlo kakor žareča žoga in je obsevalo s svojimi zadnjimi žarki to strahovito sliko. Prijatelj in sovražnik, trupa, umirajoči, mrtvi in ranjeni. Nikdar ne pozabim tega solčnega zatona. Zlata solnčna svetloba se je razlila po vsem bojišču v največje daljave in nisem se mogel dovolj nagledati. Vesel sem bil, samo da vidim ta prizor, četudi morda zadnjikrat, kajti kraj mene so še vedno padale kroglice in granate in strahoviti šrapneli. A hladni veter je pilhal in skozi mrak so prihajali slabotni žarki izhajajoče lune. Veliki Bog, še luno enkrat vidim. Sklenil sem, kakor v otroških letih, zopet svoje roke proti nebu. Nad mano še vedno streljanje in te strašne bolečine, ki sem jih imel. Ene noge sploh nisem mogel premakniti. Končno je pa to streljanje vendar enkrat prišlo malo ponehavati. — Zasišal sem poleg sebe obupno stokanje. Dvignil sem se nekoliko, da vidim, kdo da je. Bil je neki ruski častnik. Z naravnost groznimi ranami se le neprestano valil po tleh v svoji lastni krvi. Klical je neko ime: „Saša! Saša!“ Klical je tako ljubeznivo sredi strašnih bolečin. Kdo je to? Nato je zopet nekaj zamrmral v moji nerazumljivem ruskem jeziku in dvignil pesti proti nebu. Z grozo sem opazoval njegovo početje in ga nisem izpustil izpred svojih oči. Tu sem neenkrat zapazil, da leži nedaleč od njega neki avstrijski vojak, katerega lice mi je bilo poznano. Tudi on me je zapazil in mi zaklical v materinskem jeziku. Bila sva oba iz iste vasi, on je edini sin jake bogatega kmeta. Z lahkim glasom me je vprašal, ali bi se ne mogel morda priplaziti k njemu, če mi dovoli to rana. Skušal sem se dvigniti in ker sem videl, da bo vkljub bolečinam vendar le šlo, sem se začel plaziti po vseh štirih.

Kar se razpoči v moji neposredni bližini zopet šrapnel in to ravno nad mojim ubogim rojakom, ki je bil seveda raztrgan takoj na tisoče koscev. Obstal sem zopet na svojem mestu. Zasišal sem zopet strahovito stokanje in se silno prestrašil. Ruski častnik se je še enkrat dvignil, nato pa z divjim krikom padel. Njegove oči so gledale srpo proti nebu. Tudi luna je zašla. Postalo je občutno mraz. Streljanje sovražnika je popolnoma ponehalo. Gledal sem proti mrtvemu Rusu. Imel je na sebi plašč; splazil sem se k njemu in mu ga odvezal, da se z njim pokrijem in odenem. Še vedno me ni nihče našel. Tu intam so kalili nočni mir kakšni strelji iz samokresa. Kakor sem pozneje slišal, so bili to strelji ranjenecov, ki so hoteli s tem opozoriti svoje tovariše, da jim pridejo na pomoč. Kmalu sem padel v nezavest in ne vem, kaj se je zgodilo potem z menoj. Ko pa sem zopet prvokrat zagledal sonce, se je zgodilo to v neki bolnišnici Rudečega križa.

Razne novice.

* Naročnikom „Slov. Gospodarja“. Zadnjič smo priložili vsem naročnikom poštne položnice po katerih nam naj pošljejo naročnino. Položnice so dobili torej vsi, tudi taki, ki jim naročnina morebiti še ni potekla. Vse dosedanje naročnike prosimo, da nam ostanejo zvesti in se trudijo, pridobiti novih naročnikov. — „Slovenski Gospodar“ se tiska sedaj v 18.000 izvodih. Skrbimo za to, da poskoči število naročnikov na 20 tisoč ali še višje. To ni nemogoče. Torej na delo! Izpolnite položnice natanko tako, kakor je predpisano na zadnji strani koledarja za l. 1915, ki smo ga tudi

zadnjič priložili. Prečitajte natanko zadnjo stran koledarja in izognili se boste mnogim pomotam, nam pa boste prihranili obilo dela.

* **Vojna pobožnost.** V mariborski stolnici smo imeli na praznik Brezmadežne spočetja že šesto vojno pobožnost. Vršila se je popoldne z litanijami, zakramentalnim blagoslovom, pridigo, slovesnim nadpastirskim blagoslovom in končno se je s klerikalne sarske himno. Udeležba vernikov iz celega mesta je bila prav dobra. Zelo izpodbudno in tolažljivo je uplivala na naš beseda prevzvišenega gospoda knezoškofo, ki nam je v petčetrturnem navdušenem govoru pokazal moč Marijinega varstva. Na podlagi molitve „Pod tvojo pomoč pribežimo . . .“ je razložil prevzvišeni govornik s tem, da je kazal spodbudne vzglede iz življenja svetnikov, kako primerno in potrebno je češčenje Brezmadežne vsaki starosti, raznim stanovom in narodom. Češčenje Marijino je res koristno duhovniku kakor vojaku, delavcu kakor učenjaku in umetniku. Zato naj bi vsi pri vsakdanjem trikratnem zvonjenju počastili Marijo in ji priporočali kakor sebe tako hrabre branitelje avstrijske domovine na bojiščih. Tudi ranjenecem in umirajočim je ona najmočnejša pomočnica.

* **Nevarno je oboleti** preč. g. Simon Gaberc, častni kancin in dekan pri Sv. Magdalen v Mariboru, na pljučnici. Priporoča se v molitev.

* **Duhovniške vesti.** Prestavljena sta: č. gg. kaplana Jožef Lončarč od Sv. Jurja ob Ščavnici h Kapei in Janez Časl od Sv. Miklavža pri Ormožu v Ormož.

* **Pravda zoper č. g. Franca Muršič,** župnika v Franju, je po uradnem obvestilu č. kr. državnega pravdnika v Mariboru ustavljena.

* **Prestolonaslednik in general Konrad.** Nemški cesar je imenoval našega prestolonaslednika Karl Franc Jožefa za imejitelja vestfalskega huzarskega polka št. 11, in načelnika generalnega štaba, Konrad Hecendorfa, za imejtelja gardnega polka št. 5.

* **Papež za premirje.** Iz Vatikana prihaja sedaj vest, da namerava Sv. oče vojskujočim se državam predlagati, naj za Božič sklenejo vsaj premirje, ki se na severnem bojišču po preteku 13 dni zopet ponovi, ker imajo Rusi za toliko dni pozneje božične praznike.

* **Papež Benedikt XV. o protialkoholnem boju.** Predsednik taljanske protialkoholne zveze „La Nuova Crociata“, profesor Rudolf Bettazzi iz Turina se je dne 22. novembra poklonil novemu papežu. Poročal mu je o ciljih in delovanju protialkoholne zveze in sv. Oče jo je pohvalil kot zelo dobro stvar. Bettazzi je omenil tudi težave, nasprotstva, sovražnosti in pila sredstva, ki ovirajo abstinenčno delovanje. Sv. Oče ga je odobrilo, rekoč, bodite pogumni in kljub vsem oviram nadaljujte delo. Besede novega papeža naj bodo tudi našim redkim protialkoholnim bojevalnikom v tolažbo in vspehudo. Srčno naprej proti zmaju alkoholizmu!

* **Slaviti skladatelj umrl.** V Rimu je dne 7. decembra umrl sloviti cerkveni skladatelj P. Hartmann pl. Ander Lau-Hochbrunn iz reda op. frančiškanov. Sloviti mož je bil star še-le 41 let. Mart je nastopila vsled otrpnenja srca.

* **Baron Hein,** pred kakimi 30 leti okr. glavar v Mariboru, pozneje deželni predsednik na Kranjskem, je na Dunaju umrl. Na Kranjskem je vladal s pomočjo nemških veleposestnikov in slovenskih liberalcev. Ko je prišla Slovenska ljudska stranka na krmilo, se je moral leta 1905 umakniti.

* **V Gradcu** je dne 6. decembra umrl upokojeni pošti kontrolor Peter Vidmar. Rajni je bil rodom iz brežiškega okraja.

* **Ponesrečil je g. Fr. Kompan,** knigoveški pomočnik pri g. Slivo v Mariboru. Stroji mu je zgrabil desno roko in mu en prst močno zdrobil.

* **Slovanec, bodite mirni!** Vprašajo nas, ali je res, da bo po srečno dokončani vojski postala naša Avstrija nemška zvezna država pod vodstvom pruskega kralja. Avstrija naj bi imela z Nemčijo skupno organizacijo armade, skupno sklepanje pogodb z drugimi državami in skupno zastopstvo na zunaj. Na to odgovorjamo, da so to le želje posameznih prenapetcev, katerim je nenadzorovana vzgoja v gostilnah in društvih zamorila zdravo domoljubno mišljenje. Avstrija bo neodvisna, kakor dosedaj, a upamo, da večja in obširnejša kot dosedaj. Habsburžani pa ostanejo naši vladarji, ki se ne bodo nikomur klanjali, nikomur na svetu, ampak se bali le Boga in skrbeli za dobrobit svojih jim udanih narodov!

* **Imenovanje.** Zdravnik Dr. Ivan Fras, ki je služil kot enoletni prostovoljec pri 14. poljskem lovskem bataljonu, je imenovan za začasnega fregatnega (mornariškega) zdravnika. Dr. Fras je doma iz Slov. gorice.

* **Stotnik Frane Jurkovič** od 26. domobranskega pešpolka, sin nadučitelja v Prevaljah na Koroškem, je bil v bojih na ruskem bojišču že dvakrat ranjen. Najprej ga je zadela krogla v bitki pri Grodku v levo roko, očenem pa je bil v desno stran težko ranjen. Ko je ozdravel, se je zopet vrnil v Galicijo, kjer je bil dne 24. novembra po ruski krogli ranjen v levo ramo. Krogla je obšla v rami. Dne 30. novembra je Jurkoviču v mariborski bolnišnici potegnili zdravnik kroglo iz rame.

* **Odlikovani slovenski dragonce.** Rezervist Jernej Kirbiš od dragonskega polka št. 5 (oddelek za strojne puške) je bil radi hrabrosti pred sovražnikom odlikovani z veliko srebrno svetinjo. Svoje slovensko